

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

11. ročník, školský rok 2018/19

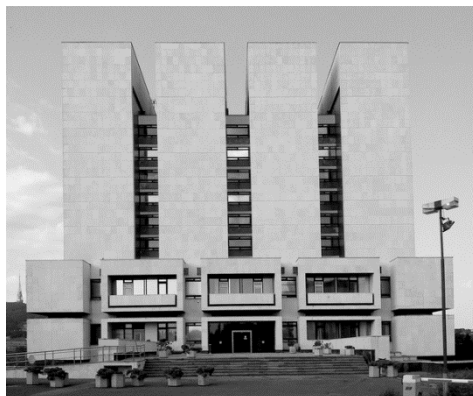
Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* V 70. a 80. rokoch vzniklo na Slovensku viacero zaujímavých stavieb – kvalitných ukážok modernej architektúry. Pozrite si pripojené fotografie troch z nich a prirad'te ich k správnym označeniam. Stavby boli postavené v tom istom meste, v ktorom?

A

B

C

2.* V auguste minulého roku sme si pripomenuli okrúhle 50. výročie udalosti, ktorá významným a násilným spôsobom zasiahla do našich dejín.

- a) Uved'te, o akú udalosť išlo.
- b) Uved'te presný dátum, kedy si túto udalosť každoročne pripomíname.
- c) Uved'te, ktoré štáty sa na tejto udalosti podieľali.

3.* K menám predstaviteľov Československa v roku 1968 prirad'te správu funkciu, ktorú zastávali v tomto období.

a) A. Dubček	1) predseda Národného zhromaždenia
b) O. Černík	2) predseda vlády
c) J. Smrkovský	3) prvý tajomník ÚV KSČ

4.* Stručne vysvetlite, s akým činom sa spája meno študenta Jana Palacha.

5.* Uvedené mená vedúcich predstaviteľov KSČ rozdeľte do dvoch skupín, podľa toho či patrili k reformnému alebo protireformnému krídlu v strane.

Černík, Biľak, Indra, Smrkovský

6.* Pozorne si prečítajte nižšie uvedený text a nájdite v ňom štyri chyby. Správne odpovede zapíšte do odpoveďového hárku. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich opravovať.

*Po zásahu **vojsk** štátov **Krakovskej zmluvy** v roku 1969 nastalo v **Československu** obdobie normácie. K moci sa dostali **konzervatívne sily** v **komunistickej strane**, ktoré ukončili obdobie **demokratických reforiem**. Pri zavádzaní nových poriadkov sa pri tom vychádzalo z **dokumentu** zvaného Poučenie z reformného vývoja v strane a spoločnosti.*

7.* Ktorý z uvedených pojmov sa viaže k obdobiu roka 1968 a ktoré k obdobiu po tomto roku?

- a) reálny socializmus
- b) socializmus s ľudskou tvárou

8.* Prezrite si pripojené fotografie osobností Československa v období rokov 1968 a odpovedzte na nasledujúce otázky.

A

B

C

- a) Uveďte meno a priezvisko ku každej zo zobrazených osobností
- b) Dve z týchto osobností stáli na čele Československa. Ktoré to boli?
- c) Dve z týchto osobností stáli na čele Komunistickej strany Československa. Ktoré to boli?

9.* Z uvedených možností vyberte tri správne, ktoré charakterizujú spoločnosť v Československu po roku 1968.

- a) Reformy v štáte sa zastavili.
- b) Reformy v štáte pozvoľna pokračovali.
- c) Demokratizačné kroky sa podarilo zachovať.
- d) Opätovne bol nastolený tvrdý komunistický režim.
- e) Celá spoločnosť sa dostala znova pod kontrolu Štátnej bezpečnosti
- f) Občianska spoločnosť sa bez obmedzení ďalej rozvíjala.

10.* Bol prvý človek, ktorý sa dostal do vesmíru a nepochádzal zo Sovietskeho zväzu ani USA. Považuje sa za prvého európskeho kozmonauta. Uveďte meno a priezvisko tohto pôvodne československého vojenského pilota, ako aj rok, v ktorom letel do kozmu.

11.* Vytvorte správne dvojice medzi cudzími slovami a ich významom.

a) disident	1) proces opätovného nastolenia tvrdého komunistického režimu
b) samizdat	2) ilegálne šírené materiály protikomunistického charakteru
c) kontrarevolúcia	3) odporca komunistického režimu
d) normalizácia	4) pojem, ktorým komunisti opisovali reformné hnutie v roku 1968

12. * Do odpoved'ovom hárku napíšte správne odpovede.

Dňa 25. marca v rokuA... sa v Bratislave uskutočnila tzv. ...B... manifestácia. Veriaci vtedy pokojne demonštrovali za náboženskú ...C... Príslušníci Štátnej ...D...proti účastníkom zasiahli silou a použili pri tom aj vodné ...E...

13.* V dňoch 16. a 17. novembra 1989 sa uskutočnili demonštrácie, ktoré odštartovali pád komunistického režimu v Československu. V odpoved'ovom hárku napíšte správne odpovede na nasledujúce otázky.

- V ktorých mestách sa v uvedené dni konali najväčšie demonštrácie?
- Kto tvoril hlavnú a najpočetnejšiu časť účastníkov týchto demonštrácií?

14. Hoci malo Poľsko bohatú a slávnu históriu siahajúcu až do 10. storočia, na začiatku 20. storočia ako samostatný štát neexistovalo. Obnovené bolo až po skončení prvej svetovej vojny, keď boli opätovne spojené tri časti. Ktoré tri mocnosti ovládali tieto tri časti na začiatku 20. storočia?

15. Z uvedených výrokov vyberte tie, ktoré nepopisujú situáciu na Slovensku po roku 1918.

- Začlenenie Slovenska do nového štátu nebolo jednoduché.
- Maďarská vláda nerešpektovala vznik nového štátu a robila kroky, aby si Slovensko udržala.
- Pripojenie Slovenska k novému štátu sa muselo udiť vojenskou cestou.
- Pripojenie Slovenska k novému štátu sa udialo hladko bez väčších problémov.
- Vláda v Budapešti rešpektovala nový právny stav a rozhodnutie víťazných veľmocí.
- Maďarská vláda stiahla z územia Slovenska svoje vojská, žandárov i štátnych úradníkov.

16. V roku 1921 vzniklo spojenectvo štátov, ktorého členom bolo aj Československo.

- a) S ktorými štátmi vytvorilo Československo tzv. Malú Dohodu?
- b) Susedilo Československo so všetkými spojeneckými štátmi z Malej Dohody?
- c) Proti nárokom ktorého stredoeurópskeho štátu bolo toto spojenectvo zamerané?

17. Rozhodnite, ktorá udalosť z dejín vzniku Československa v rokoch 1918 – 1920 sa stala skôr

- a. prijatie ústavy **alebo** oslobodenie celého územia Slovenska od maďarských vojsk,
- b. zrušenie Slovenskej národnej rady **alebo** vznik Slovenskej republiky rád

18. Vytvorte správne dvojice z mien slovenských politikov aktívnych v medzivojnovnej ČSR a názvov politických strany, ktorých boli predstaviteľmi. Jeden z týchto politikov sa dokonca stal aj predsedom vlády ČSR. Ktorý z nich to bol?

a) Ivan Déer	1) Slovenská národná strana
b) Andrej Hlinka	2) agrárna strana
c) Milan Hodža	3) Slovenská ľudová strana
d) Martin Rázus	4) sociálnodemokratická strana

19. Prečítajte si ukážku z významného dokumentu, ktorý vo veľkej miere ovplyvnil pomery v Európe po prvej svetovej vojne. Odpovedzte na súvisiace otázky.

- Celé francúzske územie nech bude oslobodené a jeho obsadené časti obnovené. Krivda spáchaná na Francúzsku Pruskom roku 1871 vo veci Alsaska a Lotrinska nech bude napravená, aby mier bol opäť v záujme všetkých zabezpečený.

- Úprava talianskych hraníc nech bude uskutočnená podľa jasne zrejmých národnostných hraníc.

- Národom Rakúsko - Uhorska, ktorých miesto medzi národmi, prajeme si, aby bolo zabezpečené a zaistené, má byť poskytnutá prvá možnosť na autonómny vývoj.

- Rumunsko, Srbsko, Čierna Hora nech budú vojensky vyprázdnené, obsadené územia obnovené. V Srbsku poskytnutý slobodný a bezpečný prístup k moru a vzájomné styky jednotlivých balkánskych krajín upravené priateľskou dohodou podľa historických hraníc, príslušnosti a národnosti.

- a) Z ktorého dokumentu pochádza táto ukážka?
- b) Ako sa volá (menom a priezviskom) autor tohto dokumentu a akú funkciu zastával, keď bol vytvorený
- c) Ako sa volal štát, ktorý vznikol aj na základe tohto dokumentu na Balkáne a tvorilo ho viacero slovanských národov? Neskôr bol tento štát premenovaný podľa obyvateľov veľkej južnej jazykovej skupiny, ktorá ho prevažne obývala.

20. Minulý rok sme si koncom septembra pripomenuli 80. výročie udalosti, ktorá sa udiala v Nemecku a výrazne negatívnym spôsobom zasiahla do našich dejín.

- a) O akú udalosť išlo a presný dátum, kedy sa udiala?
- b) Uveďte, ktoré veľmoci sa na tejto udalosti podieľali.
- c) Aké bezprostredné následky mala táto udalosť pre Československo?

21. Už od druhej polovice 30. rokov sa zmenila medzinárodná situácia tak, že diktátorské krajiny obsadzovali ďalšie štáty bez adekvátnej reakcie demokratických mocností. K trom štátom, v ktorých vládla diktatúra, priradte uvedené štáty, ktoré vojensky či vďaka politickým tlakom obsadili či napadli s cieľom územných ziskov v rokoch 1936 – 1940.

Rakúsko, Etiópia, Fínsko, Albánsko, Rumunsko, Dánsko

22. Okrem politických a ideologických nepriateľov, homosexuálov a jehovistov patrili k nacistami najviac prenasledovaným príslušníci dvoch národov, ktoré si nacistické Nemecko priamo zaumienilo vyhladiť. Uveďte, o ktoré dva národy išlo.

23. Vojenskú expanziu viedlo už od 30. rokov 20. storočia v Tichomorí Japonsko. Obsadilo veľkú časť Číny a územia britských, francúzskych i holandských kolónií. Zlomom v ich expanzii sa stal letecký útok na vojenskú námornú základňu Pearl Harbor.

- a) Základňa ktorej veľmoci to bola?
- b) Uveďte presný dátum (deň, mesiac, rok), kedy došlo k tomuto útoku.
- c) Čo znamenal tento útok pre vývoj Druhej svetovej vojny?

Autori: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský, Mgr. Lenka Truchanová

Recenzent: Mgr. Anna Žideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019